

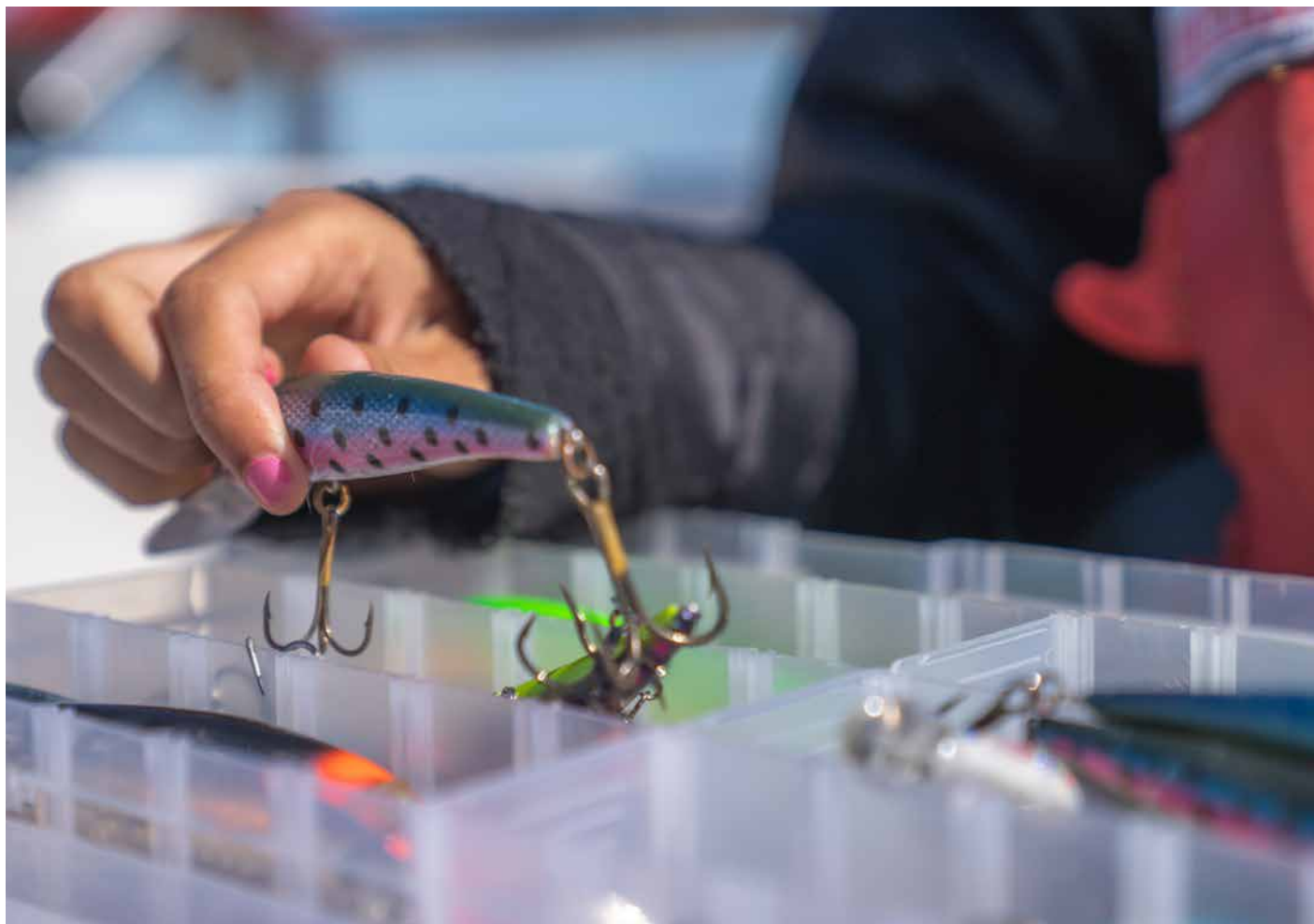
Lokalt ledd utveckling

LEADER

FISKEOMRÅDE VÄNERN

LIVSKRAFTIGT VÄNERFISKE
– ÄVEN I FRAMTIDEN

FISKEOMRÅDE VÄNERN – EN DEL AV LEADER

Fiskeområde Vänern startades 2016 som ett resultat av att Lokalt Ledd Utveckling genom Leadermetoden under programperioden 2014-2020 även skulle inkludera Havs- och Fiskerifonden.

Inför starten hade föreningens styrelse, den så kallade LAG-gruppen, arbetat fram en lokal utvecklingsstrategi vars syfte var att styra LAG:s arbete med urval och prioriteringar av ansökningar av Leadermedel för fiskets utveckling i Vänern. Arbetet med den lokala utvecklingsstrategin påbörjades redan 2013 i nära samarbete och dialog med berörda myndigheter, företagare och övriga organisationer. Arbetet med att införliva den lokala utvecklingsstrategins mål har genomförts av LAG-gruppen under ledning av organisationens verksamhetsledare. LAG-gruppen har genom ett transparent och objektivt förfarande poängsatt och prioriterat varje inkommen projektansökan och gett förslag till beslut till Jordbruksverket som

varit förvaltande myndighet. Leadermetoden bygger på ett trepartnerskap mellan offentlig, privat och ideell sektor vilka alla funnits representerade i LAG-gruppen. Leadermetoden bygger även på lokal förankring och lokalt fattade beslut, att det är de boende och verkamma i landsbygdsområdet som faktiskt förverkligar idéer, drömmar och ambitioner.

RESULTATET AV STRATEGIN, MED VISIONEN:
Livskraftigt Vänerfiske – Även i framtiden, är sammanfattat i det dokument du nu ser framför dig.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING:

Laila Gibson, Ordförande:

Vänersamarbetet (Privat sektor)

Bo-Gunnar Blom:

Yrkesfiskare (Privat sektor)

Kerstin Söderlund:

Leader Framtidsbygder (Ideell sektor)

Fredrik Andersson:

Götene Sportfiskeklubb (Ideell sektor)

Sten-Gunnar Stéenson:

Trollingfiskare (Ideell sektor)

Anna Hagelin:

*Länsstyrelsen Västra Götaland
(Offentlig sektor)*

Maria Gustavsson:

Mariestads kommun (Offentlig sektor)

Henrik Lindholm:

Karlstads kommun (Offentlig sektor)

Boris Åström:

Yrkesfiskare (Privat sektor)

LIVSKRAFTIGT VÄNERFISKE – ÄVEN I FRAMTIDEN

Den lokala utvecklingsstrategins inriktning och mål författades och formulerades utifrån ett gediget bakgrundsarbete där lokala problemställningar, framtidsvisioner och möjligheter togs i beaktande och avvägdes i förhållande till den budget som tilldelades. En viktig aspekt i formulerandet av insatserna var att det skulle finnas en jämvikt mellan de olika intressegrupperna för att skapa samförstånd och gemensamma lösningar över hela Vänern, vilket det finns goda möjligheter till genom leadermetoden.

TRE ÖVERGRIPANDE MÅL:

Vänern, en tillväxtregion
och ett starkt varumärke

Fiske i balans, med
hälsosamma produkter

God kunskap om fiskets
förutsättningar

De övergripande målen markerar behovet av att kombinera ekonomisk, ekologisk och social utveckling. Tillsammans är de förutsättningen för att skapa ett långsiktigt hållbart nyttjande av fiskeresursen. Jämställdhet, icke-diskriminering och innovation är i tillägg horisontella mål som genomsyrar de övergripande målen.

Till respektive övergripande mål kopplades sedan ett insatsområde, som visade riktningen för att uppnå strategins mål.

Varje projektansökan var tvunget att kunna kategoriseras i något av dessa insatsområden:

Produktutveckling, förädling
och marknad

Insatser för beståndsskydd
och miljöförbättringar

Kunskapsbyggande,
information och samarbete

Klicka på länken för
att läsa strategin

Den lokala utvecklingsstrategin och Fiskeområde Väners arbete 2016-2022 har finansierats av Europeiska Havs- och fiskerifonden (EHFF) till 67% och övrig offentlig medfinansiering till 33%. Den övriga offentliga medfinansieringen har varit från Väners omgivande kommuner, exklusive Grästorp, Länsstyrelsen i Värmland samt Västra Götalandsregionen. Totalbudgeten för Fiskeområde Väner fördelades enligt följande:

DELÅTGÄRD	FOND	%	SEK
Drift	EHFF	25	3 434 000
Genomförande av strategin	EHFF	75	9 616 000
Summa	EHFF	100	13 737 000

Den övriga offentliga medfinansieringen utgjorde totalt 4 478 612 kronor av totalbudgeten. Medfinansieringen delades upp över en tidsperiod av 6 år; 2016-2021 och fördelades mellan medfinansierarna enligt följande:

MEDFINANSIÄR	ÅRSANSLAG	TOTALT PROGRAMPERIOD
Karlstad	89 374	536 244
Hammarö	31 551	189 306
Kristinehamn	48 266	289 596
Gullspång	21 642	129 852
Mariestad	50 032	300 192
Götene	235 48	141 288
Lidköping	84 492	506 952
Vänersborg	55 389	332 334
Mellerud	21 842	131 052
Åmål	25 394	152 364
Säffle	27 307	163 842
Grums	18 202	109 212
Länsstyrelsen Värmland	124 699	748 194
Västra Götalandsregionen	124 699	748 194
SUMMA	746 435	4 478 612

FRAMTIDENS VÄNERN

Fiskeområde Vänern har under innevarande programperiod arbetat framgångsrikt med många projekt där Vänerns fiskefrågor lyfts upp i ljuset. Projekten har haft en jämvikt mellan yrkesfiske och fritidsfiske och har även till allra största del innefattat hela Vänern geografiskt. På så sätt har alla intressenter fått lika stor del av Fiskeområde Vänerns arbete och projektens resultat.

Projektet har handlat om både konkreta åtgärder för yrkesfiskets framtid, informationsspridning, handlingsplaner för fritidsfisket och produktutvecklingar. Projektet har nått många fina direkta resultat, men många projekt har också i sitt arbete väckt nya frågor utifrån resultaten, frågor som är viktiga att arbeta vidare med i framtiden. Fiskeområde Vänern avslutas i och med avslutningen av innevarande leaderperiod och med gemensamma krafter kommer nu Vänerns omgivande leaderområden i sina strategier för kommande programperiod att ha med Vänerns fiskefrågor i sitt arbete. Med utgångspunkt från Fiskeområde Vänerns arbete följer här ett antal punkter det bör arbetas vidare med de kommande åren.

ETT HÅLLBART SPORTFISKE

Vänern växer lavinartat som en av Sveriges, kanske Europas, mest populära sportfiskedestinationer. Det är inte bara trollingfisket efter lax som lockar, utan det som får många sportfiskare, tävlingsarrangörer och guider att styra mot Vänern är framför allt det allt mer populära predatorfisket efter gädda, gös och abborre. Projektet HÅV – Hållbar fisketurism i Vänern har arbetat med att framtidssäkra Vänerns sportfiske ur ett hållbarhetsperspektiv, bland annat genom att ta fram en handlingsplan för ändamålet. En viktig del av det framtida arbetet är att sörja för handlingsplanens efterlevnad och uppdatering. Handlingsplanen ska ses som ett levande dokument som uppdateras utifrån aktuell forskning och status och här krävs fortsatt dialog med Länsstyrelserna, HaV, SLU och övriga myndigheter som är involverade. Det krävs även fortsatt dialog med exempelvis tävlingsarrangörer och sportfiskare för att den samsyn som byggts upp kan leva vidare.

YRKESFISKELICENSER OCH NYREKRYTERING

I projektet Vänerns yrkesfiskare för framtiden arbetades det mycket med dialogprocessen mellan yrkesfisket och myndigheter för att skapa samsyn och förståelse för varandra. Ett viktigt resultat av projektet var branschens nulägesanalys där det uppkom

mycket diskussion kring problematiken med nya fiskelicenser i Vänern vilket även går hand i hand med nyrekryteringen i en bransch med allt högre medelålder och sjunkande antal aktiva. Det måste i kommande programperiod arbetas vidare med myndighetsdialogen gällande yrkesfiskets licenser och hur problemet kan lösas, exempelvis genom lärlingslicenser, praktikplatser m.m. I projektet påbörjade även arbetet med att undersöka möjligheter för en yrkesförberedande utbildning för nya yrkesfiskare. Den frågan bör det också arbetas vidare med för att se om det finns reella möjligheter vid Vänern.

BESTÅNDSDATA

En orsak till problematiken kring nya yrkesfiskelicenser är bristen på tillförlitliga beståndsdata. När HaV bedömer nya licensansökningar grundas dessa ofta på SLU:s beståndsbedömningar och när tillgängliga beståndsdata är bristfällig utgår besluten ofta från försiktighetsprincipen. Det behöver därför undersökas vilka möjligheter det finns i kommande leaderarbete att vara en del av det arbetet, som är en grund för hela yrkesfiskets framtid.

SPORTFISKEETS EKONOMISKA VÄRDEN

I takt med sportfiskets utveckling och Vänerns ökande attraktivitet som destination för predatorfiske har också det ekonomiska värdet ökat. Fler utövare och fler inkommande turister betyder fler gästnätter, fler restaurangbesök, ökad försäljning av fiskeredskap o.s.v. För att utveckla verksamheterna kopplade till sportfisket och för att få allmänheten och myndigheterna att än mer få upp ögonen för turismsegmentet är det viktigt att få en bättre överblick av intäktsmöjligheter och underlag för att våga göra investeringar och övrig företagsutveckling. I projektet "Förstudie – Sportfiskets värden i Vänern" arbetades det fram en modell för insamlande av data för att utreda det ekonomiska värdet av Vänerns sportfiske. Med bakgrund av den förstudien bör det i framtiden genomföras projekt utifrån den framtagna modellen för att vidare utreda det ekonomiska värdet av Vänerns sportfiske.

PRODUKTUTVECKLING OCH VÄNERFISK PÅ TALLKRIKEN

Yrkesfiskarna upplever dålig lönsamhet av försäljningen av hel fisk, särskilt på auktion i Göteborg. För att vara intressant för hotell, restaurang och catering avsåg projektet "Vild Vänerfisk" att utvärdera en eller flera matgrossister för att skapa en ekonomisk hållbar distribution. Många krögare arbetar målmedvetet med att stärka sin profil genom att lägga tonvikt på användning av ekologiska och närproducerade varor. Lokal, vildfångad fisk är en intressant möjlighet som kan passa bra i en sådan varumärkesprofilering. I projektet Vild Vänerfisk lades mycket arbete ner på

att försöka hitta och skapa samarbeten med lokala förädlare och distributörer. Detta arbete bör fortsätta då resultatet av projektet visade att det finns svårigheter, men även stora möjligheter. Frågor som hur det kan skapas lönsamhet i alla led, hur transporterna ska ske och hur råvarorna ska förädlas är viktiga att arbeta med i kommande programperioder. Vidare bör det arbetas med "bortglömda arter", så som lake, braxen, gädda m.fl. för att utreda möjligheterna för att skapa kommersiellt intresse av arter som idag inte ingår i utbudet. Vild Vänerfisks resultat visade att just lake är den art med störst potential att bli kommersiellt intressant, men att möjligheten finns även bland andra arter.

SMAKA PÅ VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: För att öka medvetenheten och kunskapen om Väterns fiske och fiskar ville Hushållningssällskapet Väst anordna aktiviteter under Vänerveckan i fyra kommuner årligen under tre år. Aktiviteterna i respektive kommun skräddarsyddes utifrån övriga aktiviteter som skedde samtidigt. På så sätt skulle befolkningen som bor vid Vätern samt dess tillfälliga besökare få upp ögonen för både yrkesfisket och fritidsfisket i Sveriges största sjö. En ökad medvetenhet och kunskap om fisket skulle i sin tur leda till ökade möjligheter till lokal försäljning, det vill säga att det på sikt skulle kunna leda till att det blir lättare för allmänheten att få tag på fisk från Vätern. Detta skulle även gynna näringsidkare, både inom yrkesfisket och inom restaurangbranschen. Projektet skulle också ge information om fritidsfisket till så många målgrupper som möjligt genom översättningar av information till exempelvis arabiska, persiska och somaliska.

PROJEKTETS SYFTE: Skapa aktiviteter under Vänerveckan som höjer kunskapen hos allmänheten kring fisk från Vätern och fisket i Vätern.

AKTIVITETER

- Aktiviteter och kunskapsspridning under Vänerveckan
- Informationsmaterial i form av broschyr om Väterns fiske och fiske, översatt till somaliska, arabiska och persiska
- Hemsida med informationsspridning
- Aktivitet med sänkhåv tillsammans med Vänermuséet för ökad kunskap om Väterns fiskar
- Provsmaquingar av vänerfisk
- Miniutställningar
- Aktiviteter för barn
- Framtagande av recept på vänerfisk
- Dialoger med föreningar, turistansvariga och övriga organisationer för informationsspridning
- Dialoger med myndigheter kring information om fisket på andra språk
- Resultatspridning

RESULTAT: Genom kunskapsspridande aktiviteter för både vuxna och barn kunde projektet höja medvetenheten om Väterns fiskeribransch och Väterns fiskar

hos allmänheten genom Vänerveckan, informationsbroschyrer, dialoger och övrigt framtaget material. Alla stoppen kring Vätern föregicks av noggrann planering och utformades med lokala variationer för att anpassa innehållet till vad platsen kunde erbjuda. Projektet har gett en mångfacetterad bild av vårt innanhav och den breda kompetens och kunskap som förmedlats tillsammans med Vänerveckan har gett projektet en stabil grund för trovärdigheten i kunskapsförmedlingen.

INDIKATORER:

- 1500 ideella timmar
- 1700 dagsbesökare till aktiviteterna
- 1 ny virtuell mötesplats
- 1 ny framtagen produkt (sänkhåv)
- 2 nya nätverk och samarbetskonstellationer
- 1 projekt för att öka kunskapsnivån om Väterns fiske
- Kunskapshöjande insatser riktade mot minst 2 målgrupper
- Projekt med syfte att skapa kontaktytor mellan fiskerieringen och människor med annan kulturell bakgrund
- 2 aktiva deltagare med annan kulturell bakgrund som aktivt deltagit i leaderprojekt
- 25 kvinnor som aktivt deltagit i leaderprojekt

– Projektet Smaka på Vätern blev ett lyckat projekt med många positiva resultat. En viktig sak var t.ex. att vi nådde även nyanlända och utrikesfödda med information om fisken och fisket i Vätern på olika språk, dels på de olika stoppen och dels genom översättningar av olika informationsmaterial till somaliska, persiska och arabiska, men även alla möten mellan fiskare, restauranger och handlare som upprättat nya kontakter sinsemellan och som bidragit till att restaurangbesökare kan få vänerfisk på tallriken. Det finns mycket att jobba vidare med i framtiden, men utifrån det här projektet så är det framför allt fortsatt information om fisken och fisket för utrikesfödda samt även kunskapsutbyte där man tittar på olika matkulturer och vilka möjligheter det finns att utveckla nya produkter från vänerfisk, säger Sabina Hualpa Blomgren, projektledare

PROJEKTÄGARE: Hushållningssällskapet Västra

TIDSRAM: 2016-07-01 > 2021-12-31

BUDGET: 902 246 SEK

Broschyren "Fiska rätt" – samlad information och översättningar om fisken och fisket i Vätern

Broschyr "Smaka på Vätern"

"Den respons och nyfikenhet som våra besökare har känt inför den information som vi har förmedlat angående fisken och fisket har varit otroligt positiv. Både tillfälliga besökare på våra evenemang i de 12 kommunerna, men även boende på orten har uppskattat våra enkla evenemang, där man fått se saker som man vanligtvis inte ser, d v s som gömmer sig under ytan"

PROJEKTÄGARE: Svenska Insjöfiskarens AB

TIDSRAM: 2016-05-23 > 2018-12-31

BUDGET: 200 00 SEK

PROVTAGNING AV DIOXINHALTER I SIK FRÅN VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: Dioxinhalten i vänersik har visat sig överskrida EU:s gällande gränsvärden för vissa undersökta fiskar. Av den anledningen har Länsstyrelsens som kontrollmyndighet beslutat att sik från Vänern inte får saluföras om man inte kan uppvisa trovärdigt underlag för att den fisk som säljs klarar gällande gränsvärden. Saluförbudet infördes 2011. För att komma till rätta med problemet har Svenska Insjöfiskarens Centralförbund (SiC) i samarbete med IVL, SLU m.fl. initierat ett kontrollprogram i syfte att hitta metoder och fastställa samband som möjliggör selektering av fisk som överskrider gränsvärdena för att därmed möjliggöra återupptagen försäljning av den fisk som klarar gränsvärdena. Projektet har fastställt ett samband mellan fiskens fetthalt och dioxinhalt som visar att fiske med fetthalt upp till 3 % klarar gränsvärdet medan för de som har högre halter finns risk för förhöjda värden. I projektet "Provtagning av dioxinhalt i sik från Vänern" avsåg SiC att vidareutveckla arbetet genom att testa en metod för mätning av fetthalten och genom provtagning fastställa omfattningen av dioxinhalterna och dess korrelation till fiskens fetthalt och med det som grund möjliggöra selektering av fisken.

PROJEKTETS SYFTE: Att genom korrelera sikens fetthalt med dess dioxinhalt kunna hitta en modell för urskiljning av individer som är möjliga att saluföra

AKTIVITETER: Provtagning av dioxinhalt och fetthalt i sik från Vänern samt korrelation och analys av data.

RESULTAT: Omfattande provtagning av sikens dioxin- och fetthalt gjordes i fält, vilka sedan analyserades på laboratorium. Resultaten av projektet visade att det är svårt att hitta ett klart samband som möjliggör visuell selektering av säljbar fisk och även svårt att formera större partier eller att på sikt övergå till stickprov. Istället mynnade projektet ut i ett förslag till ett nytt projekt med syfte att genom biomanipulation reformera Vänerns sikbestånd.

- 100 sik testade från Vänern
- 60% av vänersiken över gränsvärdet
- Fetthälmätare gav ej tillräckligt säkra resultat.

PROJEKTÄGARE: IVL Svenska Miljöinstitutet AB

TIDSRAM: 2019-02-06 > 2020-03-31

BUDGET: 100 000 SEK

FÖRSTUDIE: BIOMANIPULERING AV VÄNERNS SIKBESTÅND I SYFTE ATT REDUCERA DIOXINHALTER

PROJEKTETS BAKGRUND: Innan saluförbudet på sik från Vänern fiskades det årligen upp ca 100 ton per år. I och med att fisket helt upphört blir populationen av sik allt äldre och genom bioackumulation således en allt högre halt av dioxiner i den äldre delen av populationen. Tidigare projekt har visat svårigheter med att säkert urskilja individer med för hög dioxinhalt med utgångspunkt från dess fetthalt, men idén om en modell baserad på biomanipulation växte fram. Förstudien skulle undersöka förutsättningarna för ett mer långtgående projekt där det fiskas hårt på sikbeståndet för att på så sätt få bort en del av dioxinet ur systemet. I och med att utsläppen av dioxiner minskar kan detta vara ett sätt att på sikt återigen möjliggöra saluföring av sik från Vänern.

PROJEKTETS SYFTE: Att undersöka förutsättningarna för genomförande av en pilotstudie där betydande del av nuvarande sikbestånd i Vänern fiskas upp för att därigenom få bort det dioxin som finns bundet i dess biomassa ur ekosystemet

AKTIVITETER:

- Ta fram vetenskapliga underlag för ett framtida genomförandeprojekt
- Bedömning av erforderliga volymer i reduktionsfisket
- Bedömning av praktiska förutsättningar för genomförande
- Undersökning av engagemang och förankring inom fiskarkåren
- Undersökning av vad som ska göras med fångsten
- Utredning av ersättningsnivåer till fiskare
- Tydlig klarläggning av eventuella motstående intressen samt säker förankring hos centrala myndigheter, länsstyrelsen och HaV.

RESULTAT: Framtagning av underlag till ett kommande genomförandeprojekt genom bedömningar av förutsättningar, utredningar och dialoger med berörda myndigheter.

Slutrapport:

INFOINSATSER FÖR SPORTFISKET I VÄNERN, VÄNERVECKAN 2017-2019

PROJEKTETS BAKGRUND: Vänern är landets viktigaste sjö när det handlar om sportfiske och intresset för det växer stadigt för varje år. Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund upplever att det hos allmänheten saknas god kunskap om sportfisket i Vänern samt alla de projekt som drivs för att utveckla det. Att skapa kunskap bidrar i förlängningen förhoppningsvis till ett ökat intresse för sportfiske som friluftsbaserad aktivitet samt att viljan och förmågan att skydda och vårda fisken och fiskens livsmiljöer i Vänern ökar. Med den bakgrunden avsåg sökande att under Vänerveckorna samt genom övriga insatser informera allmänheten om sportfisket i Vänern.

PROJEKTETS SYFTE: att bidra till ett ökat intresse för sportfiske som friluftsbaserad aktivitet samt att skydda och vårda fisken och att fiskens livsmiljöer i Vänern ökar

AKTIVITETER: Föredrag, miniseminarier och diverse arrangemang samt fiskeaktiviteter för barn under Vänerveckorna vid tre år. Utöver det har "Vänerfilmen" producerats.

RESULTAT: Genom projektets olika aktiviteter för både barn och vuxna under Vänerveckorna har allmänhetens kunskap om Vänerns sportfiske ökat. Den mycket populära "Vänerfilmen", med över 25 000 visningar på Youtube, togs fram i projektet vilken är en bra produkt för både myndigheter och övriga organisationer som är aktiva i Vänern.

INDIKATORER:

- 4 informativa filmer om Vänerns fiske
- 1100 ideella timmar
- 2 nya nätverk och samarbetskonstellationer
- 2 nya virtuella mötesplatser
- 471 besökare till aktiviteterna på Vänerveckorna

I projektet togs det fram en informationsfilm om Vänerns fiske. Filmen heter "Vänerfilmen" och ses i fyra delar. Filmen hade vid slutredovisningen av projektet över 25 000 visningar.

DEL 1

DEL 2

DEL 3

DEL 4

PROJEKTÄGARE: Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund

TIDSRAM: 2017-10-24 > 2019-12-31

BUDGET: 549 486 SEK

VÄNERLÖJROM 2.0

PROJEKTETS BAKGRUND: Löjromsproduktion är en mycket viktig del av intäkterna för Vänerns yrkesfiskare. Så mycket som upp till 75% av de årliga intäkterna kan för vissa fiskare utgöras av löjromsförsäljning. När föreningen Vänerlöjrom bildades fanns det inga samarbeten mellan Vänerns yrkesfiskare med avseende på löjromsfiske och försäljning av produkten. Föreningen ville därför genom projektet Vänerlöjrom 2.0 stärka varumärket Vänerlöjrom för att skapa en stabil och säker inkomstkälla för Vänerns yrkesfiskare.

PROJEKTETS SYFTE: Att stärka och fördjupa en långsiktigt hållbar affärs- och samarbetsmodell för löjrom från hela Väner.

AKTIVITETER: Projektet har gett möjlighet till kunskapsöverföring mellan medlemmarna kring produktion, inköp, försäljning och kunskapsuppbyggnad genom gemensamma utbildningar.

1. NYA MEDLEMMAR – personliga kontakter med löjromsproducenter har tagits, individuella introduktionsmöten med nya medlemmar, kvalitetssäkring av löjrom från nya medlemmar.

2. UTVECKLING AV MARKNADSFÖRING – fördjupning av varumärkesplattform med fokus på mervärden, utvecklat och lanserat gemensamma förpackningar, undersökt möjligheten till att inom föreningen hitta alternativ till affärsidé kring siklöjans restprodukter

3. FÖRETAGSUTVECKLING – Kurs kring livsmedelshygien, Individuell coaching/gruppträffar för att stärka de enskilda företagen

4. FÖRSÄLJNINGSKANALER – Bakgrundsanalys kring möjligheten att skapa gemensam försäljningskanal gentemot restaurang. Man har skapat både sina

gemensamma och individuella försäljningskanaler ut till restaurang, grossist och privatkund. Gemensam marknadsföring har skett via deltagande i mässor och enskilt

5. PRODUKTUTVECKLING och arbete med MSC-märkning

RESULTAT:

- Bättre samverkan
- Högre prissättning
- Bättre kvalitet
- Känt varumärke i hela Sverige
- Större marknad och kundunderlag
- Fler arbetstillfällen
- SUB-registrering - Skyddad ursprungsbeteckning

INDIKATORER:

- 1280 timmar ideell tid
- 0,5 nya arbetstillfällen
- 2 nya företag
- 1 ny produkt
- 3 nya nätverk/samarbeten

– *Projektet har varit mycket framgångsrikt och de viktigaste resultaten har varit att Vänerlöjrom blev ett mycket starkare varumärke med fler kunder och bättre vinster som följd. Även samarbeten mellan yrkesfiskarna och därmed en jämnare kvalitet på löjrommen blev också ett viktigt resultat. Projektets resultat blev bättre än vad vi hade förväntat oss och i framtiden hoppas vi att vi genom leader kan arbeta vidare med att utveckla Vänerlöjromen, dess kvalitet, pris och marknadsföring, säger Sabina Hualpa Blomgren, projektledare.*

PROJEKTÄGARE: Vänerlöjrom ekonomisk förening

TIDSRAM: 2017-10-24 > 2021-12-31

BUDGET: 943 751 SEK

Foto: Jesper Anheide

FÅNGSTDATA FÖR SPORTFISKET I VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: Sportfisket i Vänern är mycket populärt bland sportfiskare. När det gäller Vänern där det är fritt handredskapsfiske och inget kortfiskevatten är det mycket svårt att bedöma ansträngningen och det totala uttaget av fisk från sportfisket. Skattningen av sportfiskets fångster i Vänern är mycket grov och kan med detta projekt förbättras. Sportfiskarna har under ett flertal år arbetat med projekt i syfte att utveckla frivillig fångstrapportering bland sportfiskare. Genom olika åtgärder för att samla in fångstdata ville sökande skapa ett bra verktyg för kontinuerlig skattning av sportfiskets fångster och fiskbeståndens utveckling.

PROJEKTETS SYFTE: Huvudsyftet med projektet var att arbeta aktivt med kontakter och utåtriktad verksamhet för att få fler att rapportera sportfiskefångster i Vänern samt få in fler rapporter från de fisketävlingar och arrangemang som genomförs i Vänern.

AKTIVITETER:

- Rapportering via applikationer för FångstData-Banken
- Fångstrapporteringar vid trollingtävlingar i Vänern. Besök på plats eller utskick av formulär till tävlingsledning.
- Insamling av rapporter från fiskeguider och utvalda sportfiskare
- Hamninventeringar och utdelning av enkäter med rapporteringsformulär
- Produktion av 12 styck korta informationsfilmer för Fångstdatabanken

RESULTAT:

- Markant ökning av inkommande rapporter under projektets gång, från 1479 st år 2017 till hela 3868 st år 2019.
- En mer än tredubbling av antalet aktiva rapportörer, från 49 till 164

Slutrapport för projektet
Fångstdata för
sportfisket i Vänern:

I projektet togs det fram 12 instruktionsfilmer om fångstdatabanken. Filmerna handlar om hur man laddar ner applikation, hur man lägger in och publicerar fångster m.m:

PROJEKTÄGARE: Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund

TIDSRAM: 2017-10-24 > 2019-12-31

BUDGET: 750 000 SEK

SAMFÖRVALTNING FISKE I VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: I Vänern sköts den huvudsakliga förvaltningen av fisket via Havs- och Vattenmyndigheten, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Länsstyrelserna i Västra Götaland och Värmland. Via projektet Samförvaltningen fiske i Vänern skulle möjligheten finnas att samverka med fiskets olika intressenter. Samförvaltningens syfte var att fungera som ett rådgivande organ till beslutande myndigheter, där man inom styrgruppen och de olika grupperingarna kunde lyfta komplexa frågeställningar rörande fisket.

Samförvaltning fiske i Vänern har haft av en styrgrupp som bestående av Vänerns Vattenvårdsförbund, Sportfiskarna, Vänerns fiskareförbund, Fiskevattenägarna, Sveriges fisketurismföretagare, Region Värmland, Västra Götalands regionen, Trollingsfisket, Statens lantbruksuniversitet (SLU), Karlstads universitet (KAU), Stiftelsen Laxfond Vänern samt Havs- och vatten myndigheten. Länsstyrelsen Värmland och Länsstyrelsen Västra Götaland har varit adjungerade.

Inom samförvaltning fiske i Vänern har det också funnits fyra mindre grupper; Trollingsgruppen (dialog), Yrkesfiskegruppen (dialog), Regelgruppen (beredande till Länsstyrelserna) samt Fisketillsynsgruppen (arbetsgrupp för länen och kustbevakningen).

PROJEKTETS SYFTE: Syftet med projektet var att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner, forskare och yrkesutövande fiskare (yrkesfiskare, sportfiske, turistfiskeentreprenörer) och att få dem vara mer delaktiga och beredande inför myndigheternas beslut.

Syftet var även att höja kompetensen hos beslutande myndigheten och utövare inom fisket, sprida information om Vänern samt att ta del av andras erfarenheter.

AKTIVITETER: Arbetet i Samförvaltning fiske i Vänern har i huvudsak bestått av uppbyggnad av organisationen genom styrgruppen och de fyra undergrupperna, vilka syftat till dialogskapande och planering av Vänerns fiske. Projektet har ansvarat för mycket informations-spridning på konferenser och möten, både nationellt och internationellt, temadagar, workshops och webinarium. Projektet har även involverats i andra projekt, t.ex. Smaka på Vänern, där gemensamma aktiviteter genomförts på Vänerveckorna och även i projektet Hållbar fisketurism i Vänern där samförvaltningen deltagit på av det projektet anordnade webinarium. Projektet har även genomfört en "kommuntorné" för att sprida information samt tagit fram informationsbroschyrer och roll-ups.

RESULTAT: Resultatet med projektet är att det blivit bättre samverkan mellan myndigheter och de som bedriver fiske i Vänern. Det har blivit en bättre förståelse för fiskeregler och fiskars biologi bland de fiskande. Genom att bilda de olika grupperna inom samförvaltningen har de fiskande fått möjlighet att kunna vara mer delaktiga än tidigare, vilket har varit positivt för både myndigheter och de som fiskar. Tack vare projektet har det blivit ett bra samarbete mellan samtliga inblandande. Frågor som rört Vänern har lyfts och Vänern har kommit i fokus på ett helt annat sätt än tidigare.

PROJEKTÄGARE: Vänerns Vattenvårdsförbund

TIDSRAM: 2016-05-13 > 2022-04-30

BUDGET: 735 000 SEK

PROJEKTÄGARE: Laxfond Vänern

TIDSRAM: 2018-03-01 > 2020-11-30

BUDGET: 1 074 234 SEK

LAX I VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: Det sportfiske som Vänern erbjuder anses vara ett av Sveriges absolut bästa och med en fortsatt mycket stor utvecklingspotential. En helt avgörande faktor för att sportfisketurismen på Vänern ska kunna fortsätta att utvecklas och bidra till regional tillväxt är dock ett fortsatt stabilt och fiskbart örings- och laxbestånd. Mängden fångstbar fisk måste alltså långsiktigt säkerställas. Förutsättningen för detta är i sin tur att tillräckligt stora årliga smoltutsättningar, med fisk av hög kvalitet, görs regelbundet och kontinuerligt. Fisket riktas idag helt mot den population som sätts ut, då den vilda fisken är fredad genom bestämmelser.

Sedan utsättningarna av lax- och öringsmolt i Vänern startade i Laxfondens regi i mitten av 1980-talet har volymen av utsatt fisk i sjön från deras sida minskat kraftigt, från omkring 200 000 smolt till omkring 80 000 under de senaste åren. Bristande ekonomiska resurser är huvudorsaken till att de utsättningar av smolt som krävs för att garantera ett långsiktigt bra och hållbart laxfiske nu inte kan säkerställas. Samtidigt är det ett högst rimligt antagande att fiskets olika intressenter, inte minst sportfiskarna själva, är beredda att bidra till ett bra och säkert fiske via frivilligavgifter. Detta alltså utan att man gör intrång på det fria handredskapsfisket. Goda exempel på detta finns ju redan genom bland annat trolldklubbarinsatser. Utmaningen ligger i att skapa ett system för frivilligavgifter

som når och ger alla potentiella bidragsgivare möjligheten att stötta det framtida Vänerfisket.

PROJEKTETS SYFTE: Att övergripande för hela Vänern utreda, utveckla och etablera ett system för hantering och administration av frivilligavgifter, som i kombination med existerande finansiering, långsiktigt kan säkerställa de utsättningsvolymerna och den smoltkvalitet som krävs för att skapa ett bärkraftigt och attraktivt lax- och öringsbestånd

AKTIVITETER:

- Förankring och omvärldsanalys
- Framtagande av system för frivilligavgifter
- Kommunikation och dialog med myndigheter om biologiska effekter m.m.
- Marknadsföring

RESULTAT: Genom projektets aktiviteter har sökande tagit fram ett webbaserat system för frivilligavgifter för fisket i Vänern, med tillhörande logotyp. På websidan www.laxfondvanern.se kan nu trolldklubbar som besöker Vänern nu erlagga en frivilligavgift på olika nivåer och därmed få en dekal i utbyte för att visa sitt engagemang. Frivilligavgifterna går sedan till utsättning av mer laxsmolt i Vänern, vilket var projektets mål.

Websida för frivilligavgifter

PROJEKTÄGARE: Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund

TIDSRAM: 2020-03-20 > 2021-05-31

BUDGET: 479 767 SEK

FÖRSTUDIE – SPORTFISKETS VÄRDEN I VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: Vänern är en väl nyttjad resurs vad gäller sportfiske, men det ekonomiska värdet är inte undersökt. Varje år färdas fiskande turister långväga men kunskapen är låg gällande varifrån turisterna kommer och hur mycket pengar som spenderas. Det finns ett stort behov av att utreda det ekonomiska värdet av Vänerns sportfisketurism då det är något som växer starkt för varje år. Exempelvis har gäddfisket fått ett ordentligt uppsving tack vare sociala medier och att tävlingsarrangörer valt att lägga sina välkända fisketävlingar i Vänern. År 2014 fanns det två välkända gäddfisketävlingar i Vänern som hade cirka 20 lag anmälda. Idag hålls det årligen cirka 6 gäddfisketävlingar varav en av den största tävlingen har över 100 anmälda lag. Dessa fiskare är mycket seriösa och är på plats flera dagar innan tävlingsstart för att bekanta sig med tävlingsområdet, med gästnätter och andra utgifter som följd. Trollingfiskarna som är konstanta i sitt besökande år efter år står även de för en stor del av intäkterna till Vänerns besöksnäring. Här finns det stora möjligheter för företag att hitta nya marknader och utvecklas med landsbygdsutveckling som följd. Med hjälp av denna undersökning kan kommuner och andra näringsidkare kring Vänern ta till vara på den växande fisketurismen samt få förståelse av vikten av ett hållbart fiske.

PROJEKTETS SYFTE: Syftet med projektet är att genom en förstudie ta fram metoder, arbetssätt och modeller för ett framtida projekt som ska utreda de samhällsekonomiska värdena av sportfisket i Vänern och besöksnäringen kopplat till denna.

AKTIVITETER:

- Skapat referensgrupp
- Skapat enkäter, både digitala och fysiska
- Tagit fram en arbetsmetod för framtida genomförandeprojekt
- Pilotundersökningar genom framtagna arbetsmetoder
- Informationsspridning
- Säkerställt extern aktör för granskning av resultaten

RESULTAT: Förstudien har skapat goda möjligheter för att i framtiden utreda de samhällsekonomiska värdena av fisket i Vänern i ett större genomförandeprojekt. Arbetssättet har potential till att bli ett framtida nationellt projekt då modellen inte är nischad till enbart Vänern utan kan även användas i andra vatten. Finansiering för ett större genomförandeprojekt kommer sökas i kommande programperiod.

VILD VÄNERFISK

PROJEKTETS BAKGRUND: Yrkesfiskarna upplever dålig lönsamhet av försäljningen av hel fisk, särskilt på auktion i Göteborg. För att vara intressant för hotell, restaurang och catering avsåg projektet att utvärdera en eller flera matgrossister för att skapa en ekonomisk hållbar distribution. Många krögare arbetar målmedvetet med att stärka sin profil genom att lägga tonvikt på användning av ekologiska och närproducerade varor. Lokal, vildfångad fisk är en intressant möjlighet som kan passa bra i en sådan varumärkesprofilering. Många krögare saknar dessutom kunskap om de fiskarter som finns att tillgå lokalt och möjligheterna att skapa spännande innovativa rätter med vänerfisk som bas. Projektet ville därför lyfta fram, synliggöra och stärka intresset för vänerfisk vilket förhoppningsvis kan leda till ökad satsning på lokal fisk bland krogar runt Vänern. Därmed kan också intresset öka bland kroggästerna i allmänhet, vilket förhoppningsvis kan innebära bättre priser och ökad lokal efterfrågan på lokalt fångad fisk. Som en bieffekt stärker synliggörandet av lokalfångad vild vänerfisk även intresset för Vänern och kan bidra till att lyfta Vänerregionen.

PROJEKTETS SYFTE: Syftet med projektet var att öka konsumenternas intresse för, och det kommersiella värdet av, vildfångad vänerfisk i alla led. Genom att synliggöra och varumärkesprofilera vild vänerfisk skulle värdet på produkterna förbättras. Projektet syftade också till att resultatet skall vara hållbart ur ett ekonomiskt och biologiskt perspektiv.

AKTIVITETER:

- Kartläggning via intervjuer med samtliga yrkesfiskare och ett urval om 12 restauranger runt Vänern
- Undersökt lösningar för att skapa förutsättningar för lokal förädling och distribution av fisk vid sidan av de nationella fiskauktionerna
- Genomfört marknadsföringsinsatser
- Genomfört utbildningar mot restauranger tillsammans med Lokalproducerat i Väst och Nifa
- Symposium tillsammans med Kålrotsakademin

RESULTAT: Genom projektets aktiviteter och mot bakgrund av intervjuerna lades mycket av projektets resurser på att försöka hitta en lokal aktör med intresse och förutsättningar att ta sig an uppdraget att förädla och distribuera i närområdet. Att hitta effektiva lösningar som fungerar runt hela sjön visade sig mycket svårt på grund av de långa avstånden. Efter några försök med bristfälliga resultat lades i stället fokus om för att skapa samarbete med ett välrenommerat livsmedelsföretag som kunde åta sig uppdraget att fungera som grossist och distributör. Arbetet har därefter startat i liten skala med förhoppningen att samarbetet mellan lokala fiskare och livsmedelsföretaget kan växa och bli den lösning som projektet strävat efter.

Projektets resultat visade även efter den inledande studien att den art som har störst potential att utvecklas till kommersiellt intressant är lake. Därför genomförde projektet ett antal symposier och utbildningsträffar med fokus på bortglömda arter generellt, men med huvudsaklig inriktning på lake. Medverkande på dessa träffar var både restauranger och yrkesfiskare och projektet har goda förhoppningar om att resultatet kan vara starten för att locka intresset för lake som kommersiell art, tillsammans med kanske braxen, sutare, gädda m.fl.

– *Det viktigaste resultatet av projektet Vild vänerfisk var att vi bland många restauranger runt Vänern fick väckt intresset för vänerfisk på tallriken. Vi stötte på en del motgångar på grund av pandemirestriktioner, som drabbade restaurangbranschen hårt. Vi hade exempelvis hoppats kunna hitta en lokal grossist med stor kapacitet, men detta har i stället behövts lösas i mindre skala än vad det var tänkt från början. I framtiden är det viktigt att det arbetas vidare med att hitta smidiga och pris effektiva distributionslösningar för mindre kvantiteter. Även vidare arbete med marknadsföring och att få igång en försäljning och förädling av lake är något som är viktigt utifrån det här projektets resultat, säger Ove Ringsby, projektledare.*

Slutrapport Vild
Vänerfisk

PROJEKTÄGARE: Svenska Insjöfiskarens AB

TIDSRAM: 2019-02-08 > 2021-12-31

BUDGET: 1 135 440 SEK

HÅLLBAR FISKETURISM I VÄNERN

PROJEKTETS BAKGRUND: Vänern har blivit en allt mer populär destination för växande sportfisketrender som exempelvis det moderna gäddfisket, men även annat sportfiske. Just gäddan fiskas med alla sportfiskemetoder – trolling inkluderat – men framförallt via spinnfiske som periodvis bedrivs på det som för arten anses som känsliga områden. Ofta blir detta påtagligt i samband med gäddans lekperiod. Ett högt fisketryck på en specifik art eller inom ett visst område kan bero på en rad parametrar och ofta inkluderar det både människor samt de djur som predatorer på fisk. Sportfiske har ändå länge setts som ett långsiktigt nyttjande av en fiskeresurs och har alla förutsättningar att vara det fullt ut. Dock har man kunnat se hur etablerade sportfiskedestinationer har påverkats negativt av ett ökat fisketryck. Detta har medfört att entreprenörer som exempelvis fiskeguider, söker sig till nya vatten.

Med nya riktlinjer som innefattar regler och restriktioner, kan man planera och verka för en utvecklingen av sportfisketurismen i Vänern där man skyddar resursen bättre, nyttjar hållbarare utvecklingsstrategier och på så vis säkrar ekonomin för befintliga sportfiske-entreprenörer. Bieffekterna blir då positiva och ökar möjligheten för nyetablering av turismföretagare där hållbarhetsaspekten är den röda tråden och förståelsen för balansen mellan ett riktigt bra sportfiske och ekonomin i en sportfiskeprodukt går hand i hand. För att lyckas med detta behövs en analys baserad på både nuläget i Vänern samt de kunskaper, undersök-

ningar och historia man kan inhämta från de områden där man överskridit resursens toleransnivå. Syfte är att samla in ett bra underlag för att undvika ett sämre sportfiske och således en sämre möjlighet att utveckla en gynnsam sportfisketurism i projektområdet. På så vis skall man så långt det går kunna verka för en utveckling av för sportfisketurism på Vänern där man varken bromsar eller hindrar entreprenörskap. Projektet skall konkretisera hur man på ett ansvarsfullt sätt bäddar för att Vänern blir en långsiktigt hållbar fiske-destination.

PROJEKTETS SYFTE: Att med en erfarenhetsbaserad utvecklingsstrategi och med resursanpassad metodik utveckla sportfisketurismen i Vänern på ett långsiktigt hållbart sätt.

AKTIVITETER:

- Paketering av hållbara sportfiskeprodukter tillsammans med boendeanläggningar och guider runt Vänern
- Planering av hållbar fisketurism genom dialog med myndigheter som HaV och Länsstyrelserna
- Framtagande av handlingsplan för hållbart sportfiske
- Produktion av filmer för att marknadsföra riktlinjer och hållbart sportfiske
- Arbete med paket och kartor för stadsnära fiske
- Informationsspridning, mässdeltagande, framtagande av informationsmaterial, annonser, webinarier, workshops m.m.

RESULTAT: Projektet har på många sätt lett arbetet med ett hållbart sportfiske i Vänern framåt. Projektet har resulterat i mycket informationsspridning genom filmproduktioner, framtagande av bildmaterial, broschyrer, webinarier, workshops m.m. samt konkreta resultat i form av en heltäckande handlingsplan för framtidens sportfiske. Projektet har även arbetat fram nya hållbara fisketuristiska paket med både boendeanläggningar och fiskeguider.

- 3 arrangerade öppna informationsmöten/webbinarier
- 6 projektgruppsträffar inklusive workshop
- 3 st presentationer vid konferenser och övergripande utbildningar
- 10 enskilda informations- och samverkansmöten med kommuner och/eller turistinformatörer
- 1 medverkan vid digital sportfiskemässa
- 4 artiklar i fiske- och turismpress för marknadsföring av fiske i Vänern
- 10 fisketuristiska paket
- 1 handlingsplan med bifogade riktlinjer för ansvarsfullt och hållbart sportfiske
- 5 informations- och marknadsföringsinriktade filmer varav 3 med översatta med text på svenska, engelska och tyska
- Ca 260 foton
- 1 digital fiskekarta för strand- och stadsnära fisk
- 1 folder för ansvarsfullt och hållbart sportfiske
- 2 samverkansresor med guider och boendeanläggningar
- 4 texter och artiklar om sportfiske och ansvarsfullt sportfiske publicerade i samverkan med Vänersamarbetet och översatta till tyska och engelska
- Ca 25 dialogmöten med Myndigheter, samförvaltningsgrupper, tävlingsarrangörer, fiskeklubbar & turistorganisationer

PROJEKTÄGARE: Fiskeområde Vänern

TIDSRAM: 2020-01-01 > 2022-04-30

BUDGET: 2 077 570 SEK

HÅLLBAR FISKETURISM I VÄNERN

PRODUCERAT MATERIAL

MARKNADSFÖRINGSFILM VÄNERN: En del av projektet var att marknadsföra det hållbara sportfiske i Vänern, exempelvis genom att at fram diverse paket och produkter tillsammans med boendeanläggningar och guider. Projektet tog fram en kort film för att visa fiskets möjligheter i Vänern:

ANSVARSFULLT SPORTFISKE OCH ÅTERUTSÄTTNING AV GÄDDA: Som ett led i att öka kunskapen om ett ansvarsfullt fiske efter gädda tog projektet fram en informationsfilm som handlar om vad man bör tänka på när man fiskar gädda för att man så skonsamt som möjligt kan återutsätta den fisk man inte ska behålla:

ANSVARSFULLT TROLLINGFISKE EFTER LAX OCH ÖRING PÅ VÄNERN: Även trollingfiske efter lax och öring kräver kunskap och erfarenhet för att det ska bedrivas på ett ansvarsfullt sätt. Projektet har därför tagit fram en informationsfilm även för detta:

ISFISKE PÅ VÄNERN: Även vintertid bjuder Vänern på ett fantastiskt fiske. Projektet tog fram en kort inspirationsfilm

VÄNERNS STADSNÄRA FISKE: En viktig del av projektet var att ta fram produkter och samarbeten för att utveckla de delar av Vänerns sportfiske som inte kommit till sin fulla potential. En sådan del är det lättillgängliga stadsnära fisket, där man förflyttar sig till fots eller med cykel längs strandkanter och kanaler. Projektet tog därför fram en inspirationsfilm samt en karta som beskriver fisket längs Vänerns stränder. Mer information och kartan finns här:

HANDLINGSPLAN: Ett resultat av projektet har varit framtagandet av en handlingsplan för Vänerns sportfiske. Den hanterar helheten, från allmänna riktlinjer om ett ansvarsfullt fiske till rekommendationer gällande fisketävlingar, men är även ett beskrivande dokument om regelverk och förvaltning. Handlingsplanen i sin helhet kan läsas här:

FOLDER ANSVARSFULLT FISKE: Projektet har även tagit fram en informativ folder om ett ansvarsfullt sportfiske i Vänern. Foldern innefattar måttbegränsningar, de viktigaste fiskereglerna samt detaljerad information om hur man går till väga för en skonsam hantering och återutsättning av fisken.

– Det viktigaste resultatet av projektet är att vi genom samverkan mellan bland annat myndigheter, turistorganisationer, sportfiskare och Vänerkommuner har tillgängliggjort och informerat om ansvarsfullt sportfiske i Vänern. Svårigheterna vid genomförandet har varit pandemirestriktionerna och vi har därför behövt arbetat mer med digitala lösningar och kanaler vilket förbättrat informations- och kunskapsspridning från projektet men försvårat fysiska dialogmöten och framtagning av fiskepaket. I projektet har vi tagit fram en handlingsplan för ansvarsfullt och hållbart sportfiske i Vänern.

Där har vi identifierat fyra insatsområden som är viktiga att arbeta vidare med:

- Fungerande Ekosystem
- Förvaltning av fisket och fiskets bedrivande
- Kunskap och kompetens om fisk och fiske i Vänern
- Information, marknadsföring och tillgänglighet för sportfiske i Vänern

Vidare är det viktigt att fortsätta arbeta med gränsöverskridande samverkan mellan relevanta myndigheter, kommuner, organisationer och företag, säger Simon Jonsson, projektledare.

VÄNERNS YRKESFISKE FÖR FRAMTIDEN

PROJEKTETS BAKGRUND: Vänerfisket har en lång tradition och är ett viktigt inslag i lokal kulturhistoria. Yrkesfisket bedrivs från ett 40-tal fiskehamnar som ofta fungerar som nav i lokalt skärgårdsliv, vilket medför att fisket även har stor betydelse för att bibehålla en levande skärgård. Antalet företag i de olika hamnarna varierar från den största, Spikens fiskehamn, till privata bryggor som är hemmahamnar för enskilda yrkesfiskare. Fiskelägen är också i många fall attraktiva besöksmål.

I Vänerfanns 2019 drygt 60 aktiva licensierade yrkesfiskare. Fisket utövas vanligen på heltid, i några få fall som binäring till skogs- eller lantbruk. Antalet yrkesfiskare har minskat under en längre tid, främst till följd av att nya licenser inte beviljas i syfte att begränsa fisketrycket. Medelåldern bland yrkesfiskarna är hög varför en fortsatt minskning av antalet licenser kan förväntas. Fångstmängderna är i stor sett konstanta över tid, trots ett minskat antal fiskare, vilket beror på effektiva redskap och ändrade fångstmetoder. Vid flera av fiskelägena bedriver fiskeföretagen försäljning av färsk och förädlad fisk och flera företag har som komplement till fisket egen beredning av fisk t.ex. rökerier, patétillverkning och beredning av löjrom. Utöver de licensierade yrkesfiskarna sysselsätter fisket därmed också personal för försäljning och förädling av den fångade fisken. Yrkesmässigt insjöfiske är viktigt för att trygga tillgången på närproducerade livsmedel, liksom färsk och förädlad fisk till den lokala, regionala och nationella marknaden.

Vänerns yrkesfiske står inför stora framtida utmaningar som behöver bemötas och arbetas med för att på lång sikt säkra branschens överlevnad. En sådan utmaning som upplevs av både beslutande myndigheter och yrkesfisket som bransch är att skapa ett bättre samförstånd emellan och försöka skapa en framtid byggd på gemensamma lösningar på problem som upplevs idag. Detta kan gälla allt från fiskeregler till

egenkontrollprogram och regler för livsmedelshantering, men även yrkesfiskets syn på myndigheternas och forskningens arbete. Därtill uttrycker yrkesfisket en stor oro för möjligheterna att nyrekrytera fiskare vilket är en förutsättning för hela yrkeskårens framtid och överlevnad. Då medelåldern hos Vänerns yrkesfiskare är förhållandevis hög kommer en dramatisk förändring i antal verksamma fiskare ske inom kort vilket gör det viktigt att analysera hinder och möjligheter för nyrekryteringar.

PROJEKTETS SYFTE: Projektets syfte är att skapa ett bra samförstånd mellan yrkesfisket i Vänerf och berörda myndigheter för att minska klyftorna och därigenom skapa bättre framtida förutsättningar både för myndigheter, forskning och yrkesfiske.

AKTIVITETER:

- Värdegrundsarbete, omvärldsanalys och nulägesanalys yrkesfisket i Vänerf
- Dialogarbete mellan yrkesfisket och beslutsfattare, tjänstemän och forskning
- Analys av problematiken kring nyrekrytering samt framtagande av handlingsplan
- Produktion av informationsfilmer om yrkesfisket i Vänerf

RESULTAT: Projektet har genom ett brett arbete med både yrkesfiskare och myndigheter nått resultaten och målen som sattes upp. Med en utgångspunkt där dialogen och förståelsen mellan parterna upplevdes som knapphändig har projektet genom intervjuer, sammansättningar av dialoggrupper och övriga aktiviteter kunnat föra parterna närmare varandra och bäddat för ytterligare möjligheter i framtiden. Det finns mycket kvar att göra, men ett stort steg på vägen är taget för ett livskraftigt Vänerfiske – även i framtiden.

PROJEKTÄGARE: Fiskeområde Vänerf

TIDSRAM: 2020-01-01 > 2022-05-30

BUDGET: 1 670 000 SEK

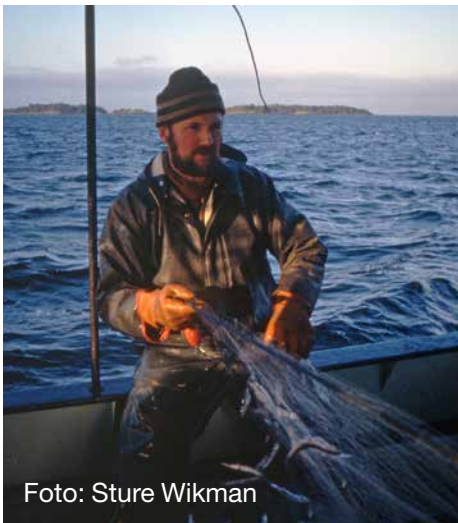
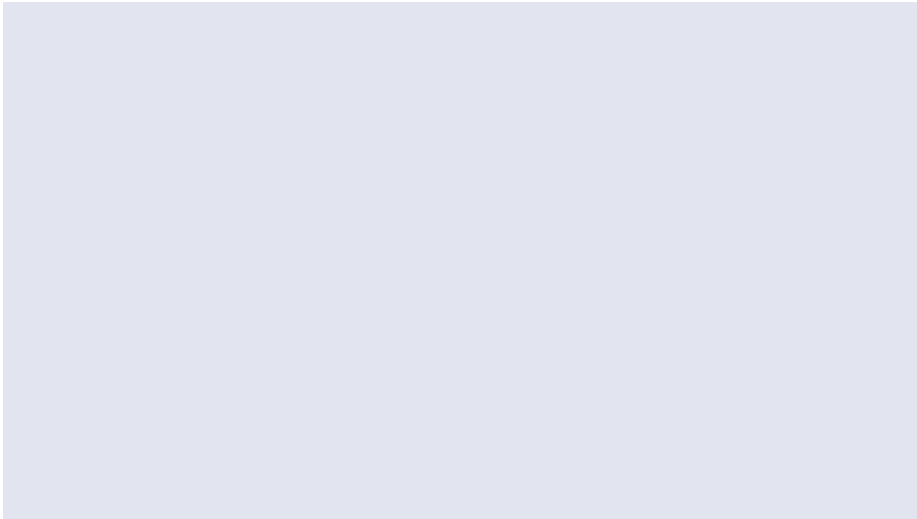

Foto: Sture Wikman

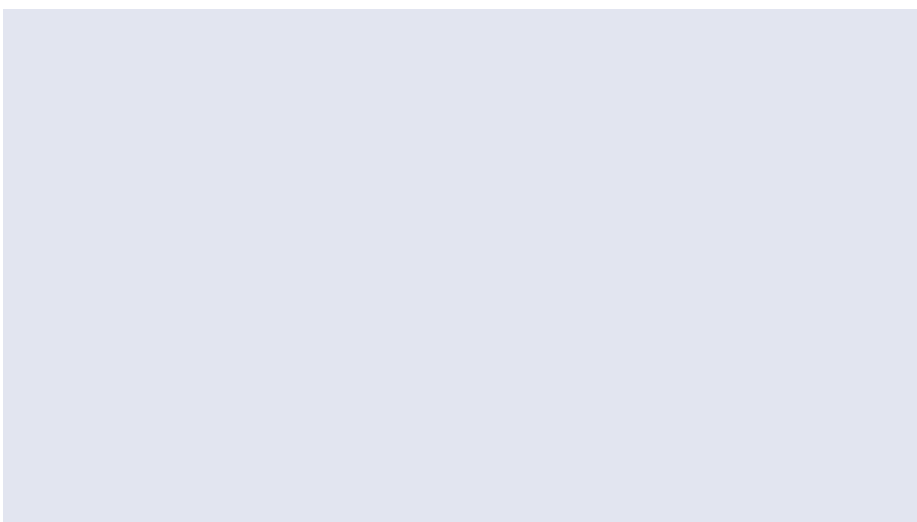
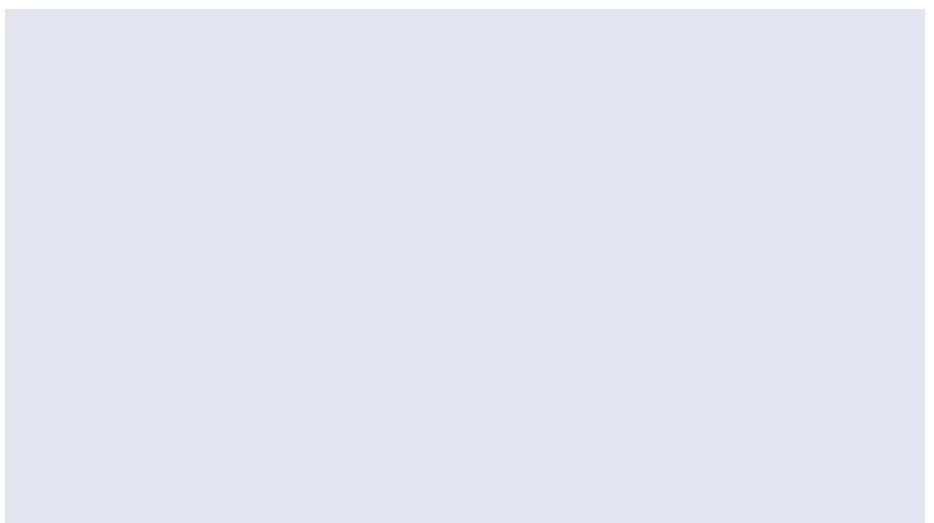

Foto: Laila Gibson

VÄNERNS YRKESFISKE FÖR FRAMTIDEN

PRODUCERAT MATERIAL

MYNDIGHETSFILMEN: Som en del av nulägesanalysen tog projektet fram en film utifrån resultaten av de intervjuer som gjordes både med yrkesfiskare och myndigheter. Filmen beskriver hur situationen ser ut och vad som behövs arbetas vidare med:

HANDLINGSPLAN: Projektet startade arbetet med frågor gällande nyrekrytering av yrkesfisket och branschens generationsväxling genom att ta fram en handlingsplan för hur arbetet kan fortskrida i nästa programperiod:

REKRYTERINGSFILMEN: I ett försök att inspirera nya att söka sig till yrkesfisket tog projektet fram en kort film där aktiva yrkesfiskare berättar om vardagen på Vänern:

SLUTRAPPORT för projektet Vänerns yrkesfiske för framtiden:

NULÄGESANALYS: En viktig del av projektets resultat var kartläggningen och nulägesanalysen av Vänerns yrkesfiske genom de intervjuer som gjordes. Här kan rapporten från det arbetet läsas:

– Projektet startades för att det upplevdes en bristande förståelse och kommunikation mellan yrkesfisket och myndigheterna, så det viktigaste resultatet i projektet har varit att just det har blivit betydligt bättre tack vare de aktiviteter vi genomfört. I det fortsatta arbetet är det viktigt att den här dialogen och förståelsen bibehålls samtidigt som det arbetas vidare med licensfrågor, produktutveckling, innovation m.m. Branschen har upplevt att de har haft en del motvind på senare tid, men projektet har verkligen varit ett steg i rätt riktning för ett levande yrkesfiske även i framtiden, säger Ove Ringsby, projektledare.

EFTER EN LÅNG OCH MÖDOSAM process med strategiskrivande och förberedelser kunde vi våren 2016 äntligen öppna dörrarna för Fiskeområde Vänern. Vi skulle då i Vänern, tillsammans med några få ytterligare områden i Sverige, den här programperioden administrera ett så kallat enfondsområde finansierat av Havs- och fiskerifonden inom Leader vilket aldrig gjorts tidigare. Som alltid när det är nya organisationer och nya administrativa system fanns det en inkörningsperiod både för kansliet, styrelsen och Jordbruksverket, som var förvaltande myndighet. Tids nog blev dock maskineriet uppvärmt och vi kunde på ett sätt som inte gjorts tidigare samla både det ideella, privata och offentliga under ett och samma paraply där vi fångade upp de utvecklingsfrågor för Vänerns fiske som inte naturligt fick utrymme någon annanstans. Med ett mycket stort geografiskt område och likaså en mycket begränsad budget valde vi aktivt att forma strategi och arbete för att fånga in övergripande projekt där alla kunde känna att de fick nytta för pengarna. Det känner vi verkligen att vi har lyckats med!

DET HAR VARIT EN MYCKET intressant och utmanande tid att vara verksamhetsledare för Fiskeområde Vänern. Men med en kompetent och aktiv styrelse har resan också varit ett stort nöje. Vi har med egna ögon kunnat se hur våra projektmedel som prioriterats till olika utvecklingsprojekt verkligen gjort skillnad, men framför allt så har vi också sett hur Fiskeområde Vänern har varit starten för att arbeta vidare med Vänerns fiskefrågor. Därför känns det naturligtvis oerhört tråkigt att Havs- och fiskerifonden inte kommer involveras i leaderarbetet nästa programperiod och att Fiskeområde Vänern nu därför kommer att försvinna. För att försäkra oss om att frågorna inte faller i glömska har vi därför arbetat fram en ny lösning där de största av de leaderområden som omger Vänern tar över ansvaret och inkluderar frågorna i sina nya utvecklingsstrategier. Med varm hand lämnar vi därför över Vänerns leaderarbete till Leader Närheten, Leader Nordvästra Skaraborg och Leader Framtidsbygder Dalsland, Årjäng och Munkedal. Vi är nu övertygade om att frågorna kommer tas väl om hand i kommande programperiod.

SLUTLIGEN VILL JAG som verksamhetsledare säga tack till alla som varit involverade i vårt arbete. Det innefattar alla som kommit och gått i styrelsen, alla projektsökande, alla organisationer, och intressegrupper i Vänern och alla övriga som på något sätt varit med och lett arbetet framåt. En viktig del av arbetet har varit Leader Närhetens kansli som under hela perioden varit behjälpliga med ekonomifunktion. Slutligen också ett stort tack till Fiskeområde Vänerns medfinansierare, d.v.s. kommunerna, Länsstyrelsen i Värmland samt Västra Götalandsregionen.

Jens Karlsson, Verksamhetsledare